

DAGBOEK VAN HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND VAN
13 T/M 18 SEPTEMBER

Wateroverlast in Delfland

Aanhoudende hevige regenval op zondag 13 en maandag 14 september in combinatie met hoge buitenwaterstanden, wegens stormachtige wind uit westelijke richting leidde in de avond, nacht en ochtend tot een neerslag van meer dan 115 mm (de gemiddelde jaarlijkse neerslag in Nederland is 800 mm). Dit had tot gevolg dat de op zaterdag en zondag ingezette bemaling (alle polder- en boezemgemaal) de situatie niet meer aan kon wat leidde tot een calamiteuze situatie. Dit ondanks het feit dat Delfland van te voren rekening had gehouden met extra regenval in het weekend en hiervoor zaterdag een buffer van 5 cm extra verlaging ten opzichte van het normale peil in de boezem had gerealiseerd. Een reconstructie van dag tot dag door het Hoogheemraadschap van Delfland.

Op zondag rond middernacht vroeg het hoofd van de Sector Peilbeheer aan de directeur toestemming om de bemaling in de weidepolders te staken teneinde voldoende ruimte te hebben op de boezem voor de bemaling van de bebouwde polders (stedelijke en glastuinbouwgebieden). De directeur gaf opdracht om al datgene te doen wat nodig was om de bebouwde polders droog te houden en de boezemkaden in stand te houden.

Om 2.00 uur werd het crisisteam opgeroepen. De dijkgraaf die reeds was gealarmeerd, ging het veld in om zich persoonlijk op de hoogte te stellen van de situatie. In de vroege ochtend bleek dat de bemaling van de boezem van Delfland (normaal goed voor 185.000 kubieke meter per uur) ontoereikend was om de gevolgen van de extreme neerslag de baas te blijven: verschillende polders stonden onder water. Om 5.30 uur werden daarom de eerste noodpompen besteld, verder werden door leden van het dijkleger, de brandweer en vrijwilligers zandzakken gevuld en bij de kritieke punten aangebracht. In de loop van de dagen was er een voortdurende noodzaak tot plaatsing van zandzakken waar de hele voorraad zandzakken van Delfland (circa 60.000) aan is opgegaan en moesten 15.000 extra zandzakken worden besteld voor directe levering. Ook zijn door andere instanties zandzakken ter beschikking gesteld. De zandzakken en het voorradige zand werden bij de uitgifteplaats gratis ter beschikking gesteld.

Het crisisteam achtte, na ruggespraak met de dijkgraaf, het instellen van uitgebreide dijkbewaking van de boezem- en polderkaden geboden. De bewaking werd ingesteld en de nodige instanties werden gealarmeerd. De gemeenten in het gebied gingen,

in samenspraak met de Commissaris der Koningin, over tot instelling van een crisisteam, waarbij naast brandweer en politie ook Delfland was betrokken. Dit stond tot maandag 14 september om 18.00 uur onder leiding van de burgemeester van Naaldwijk, de heer T. Elzenga, daarna tot woensdag 16 september 16.00 uur onder leiding van de burgemeester van Den Haag, de heer W. Deetman, waarna het heft weer door de burgemeester van Naaldwijk in handen werd genomen. Verschillende malen per dag is door de dijkgraaf vergaderd met dit team door middel van telefonische conferenties. Ook de hoogheemraden werden hierbij betrokken en hebben zo nodig de dijkgraaf vervangen en ondersteund. Dit crisisteam is inmiddels op vrijdag 18 september om 13.45 uur opgeheven.

Het crisisteam van Delfland coördineerde vanuit het gemeenlandshuis in Delft de

activiteiten bij de kaden en de peilbeheersing. Verder is ten behoeve van het beantwoorden van vragen van burgers een telefoonteam ingesteld op maandagochtend om 08.00 uur. Het crisisteam en de Sector Peilbeheer in het gemeenlandshuis te Maassluis hebben vanaf dat moment continu gedraaid tot voorlopig maandag 21 september 08.00 uur. Er werd door de medewerkers gewerkt volgens een zogenaamd continu-rooster. Het telefoonteam en het team communicatie hebben van maandagmorgen tot woensdagavond 21.00 uur ook continu gedraaid. Daarna zijn deze twee teams van 07.00 uur tot 19.00 uur gaan werken, voor de overige uren is de receptie uitgebreid. Delfland kreeg enkele duizenden telefoontjes te verwerken. De meest gestelde vragen waren: "waarom doen sommige gemalen het niet", "is er al iets bekend over evacuatie", "is er hulp nodig", "zijn er zandzakken voorradig", "waar betalen we onze belastingaanslagen voor" en "is er al wat bekend over schadevergoedingen". Het team communicatie was en blijft in de nachtelijke uren hoe dan ook telefonisch bereikbaar voor het crisisteam en de media.

De problemen concentreerden zich in het Westland en in het bijzonder in de omgeving van het Zwethkanaal en de Kanaalweg in De Lier waar het water over de kade stroomde hetgeen om 13.00 uur onder controle was. Bij de Zwethkade Woudse Polder dreigde een overstroming die door de inzet van het dijkleger, brandweer, betrokkenen en vrijwilligers is voorkomen.

Ook op veel andere plaatsen liep water over de waterkering. Elders deden zich ook problemen voor, met name waar het boe-

zempeil in normale situaties al dicht bij het maaiveld staat, zoals in de historische binnenstad van Delft. In de gemeente Den Haag was veel wateroverlast waar ondermeer woonboten moesten worden afgesloten van

van velen daarbij was de veiligheid van de waterkering minder zorgelijk dan de avond daarvoor. Op dat moment ondervonden echter nog veel woningen en bedrijven overlast van het water. De boezemwaterberging in

Er deden zich nog steeds vele situaties voor waarbij aandacht geboden was. Het waterpeil in de polders was op alle watergangen nog steeds abnormaal hoog. Wat betreft de boezem stond de omgeving van de Zweth en het Westland nog steeds hoger dan het Rijn-Schiekanaal en de boezemkanalen in de driehoek Delft-Maassluis-Rotterdam. Verschillende polders en grote delen van het boezemgebied stonden nog steeds onder water. Dankzij de vele maatregelen tot versterking en verhoging van waterkeringen en de inzet van velen werd de veiligheid van de waterkering minder zorgelijk dan de avond daarvoor.

De daarop volgende uren werd vanuit de optiek beheersing van de boezem gezien in welke volgorde ook de gemalen in de onbebouwde gebieden weer konden worden uitgemalen.

Aannemers werden gecontracteerd die met inzet van militairen en anderen noodpompen plaatsten bij de boezemgemalen Scheveningen, Westland, Zaaier en Schie-gemaal. Dit had een belangrijk verlagend

nutsvoorzieningen. In Rijswijk liet het water onder andere een volkstuintencomplex onder water staan. De acties van Delfland verplaatsten zich meer en meer van het aanbrengen van zandzakken naar het uitmalen van water uit de polders naar de boezems. Om 15.00 uur is er een algemeen vaarverbod voor alle vaarwegen binnen Delfland afgekondigd. Het Ministerie van Defensie stelde die middag 50 militairen ter beschikking. In totaal werden 150 militairen ingezet die hebben geassisteerd bij het versterken van boezemkaden, het transporteren en leggen van zandzakken en het installeren van noodpompen.

De voor de nacht van maandag 14 op dinsdag 15 september aangekondigde Noordwesterstorm die op met name de boezembemaling een zeer negatief effect zou hebben gehad heeft gelukkig niet in de verwachte vorm gewoed. Ook de hoeveelheid neerslag bleef binnen de perken waardoor het boezempeil van uur tot uur kon dalen. Om middernacht stond dit peil nog op gemiddeld 22 centimeter boven Delflands Peil (DP). Op dinsdag 15 september om 06.00 uur was dat met 2 cm gedaald.

In de ochtend van de 15e september was het waterpeil op alle watergangen nog steeds uitzonderlijk hoog. Verschillende polders stonden gedeeltelijk onder water. Dankzij de vele maatregelen tot versterking en verhoging van waterkeringen en de inzet

de Oude en Nieuwe Broekpolder was op dat moment volledig gevuld (160.000 m³). In de Calmoeskade van het Hooipoldertje ontstond een gat dat spoedig kon worden gedicht waarop een aanvullende verhoging met zandzakken werd aangebracht.

Later in de avond stond het boezempeil op 10 cm boven DP en konden nog meer van de ingehuurde pompen worden ingezet bij boezem- en poldergemalen. In totaal zouden deze noodpompen een extra capaciteit leveren van circa 25.000 kubieke meter per uur.

effect op het boezempeil. Als eerste werd het poldergemaal van de Kralingerpolder aangezet. Later zijn ook de gemalen van de weidepolders aangezet. In de polders kwamen op dat moment nog zeer hoge waterstanden voor, tot circa 90 cm boven normaal peil.

Op dinsdag werd om 23.00 uur, met de maximale inzet van alle boezemgemalen, noodpompen inbegrepen, continu een maximale bemalingscapaciteit van 250.000 kubieke meter per uur bereikt. Ook de bijplaatsing van pompen door hulpverleningsdiensten en particulieren voor het droogma-

len van woonwijken en bedrijven in polders had effect. Ook konden de graslandpolders worden bemalen. Mede omdat het bleef regenen zakte het boezempeil daardoor in eerste instantie langzaam.

In de ochtend van woensdag 16 september vormde een punt van aandacht de snelheid waarmee de polders werden uitgemaal. De uitwatering van polderwater diende namelijk met beleid plaats te vinden. Te grote peildalingen in de polderwatergangen nabij kaden kunnen namelijk funest zijn voor de stabiliteit van de kaden. Overstroming van kaden kwam op dat moment niet meer voor. Op diverse plaatsen sijpelde nog wel water door de kaden heen, maar ook daar was de situatie onder controle.

Wegens gevaar voor het bezwijken van de waterkering werd de Zwethkade Zuid langs de Woudse Droogmakerij voor autoverkeer gesloten. De Lange Wateringkade, die eerder gesloten was, kon weer voor verkeer worden opengesteld, zij het dat ten aanzien van zwaar verkeer met belanghebbenden werd afgesproken de belading van vrachtauto's sterk te beperken.

Op dat moment had het telefoonteam naar schatting 2.500 telefoontjes verwerkt.

Op donderdag 17 september had de boezem de normale peilhoogte bereikt. De acties van Delfland richtten zich op dat moment meer en meer op controles. Kaden lieten op veel plaatsen nog water door maar het daarmee gepaard gaande gevaar voor verzakking was bestreden. Waar aan de polderzijde water abnormaal hoog tegen de kade stond en de waterkering was verzwakt door verweking, werd nog steeds frequent

gecontroleerd of het polderwater niet te snel daalde. De bezorgdheid voor het alsnog bezwijken van de boezemkaden door te snelle boezembemaling vertaalde zich in frequente inspecties van de volgende kaden: de Woudsepolder langs de Zweth, de kaden aan weerszijde van de Schie tussen Delft en Rotterdam en de kaden aan beide zijden van de Boornervliet nabij het boezemgemaal in Maassluis. Enkele polderkaden vroegen in dezelfde mate aandacht. Deze waterkeringen werden de Droogmakerij in de Zuidpolder van Delfgauw, bij Oude Leede en een kade tussen de Woudsepolder en de Woudse Droogmakerij.

De situatie op vrijdag 18 september om 12.00 uur is als volgt:

De boezemwaterstand staat sinds gisteren op het normale boezempeil. De noodbemaling die ter versterking van de boezemcapaciteit geplaatst is, is stopgezet. De situatie laat het zelfs toe dat de reguliere boezembemalingscapaciteit gereduceerd wordt. Om 15.00 uur kon het algemene vaarverbod in het Westland worden opgeheven met dien verstande dat de maximale vaarsnelheid 5 km/uur bedraagt.

In 15 van de 58 Delflandse polders is nog sprake van ernstige wateroverlast. Door het bijplaatsen van nog meer extra bemalingscapaciteit wordt de waterstand in deze polders zo snel mogelijk verlaagd tot het normale peil. In de meeste polders zal dit begin volgende week het geval zijn.

De situatie ten aanzien van de kaden is onder controle. Waakzaamheid blijft echter nog geboden, omdat bij te snelle verlaging van het peil in de watergangen direct langs

een kade de stabiliteit in gevaar komt, zoals reeds eerder aangegeven. De kadengedeelten in Vlaardingse waar het binnentalud dreigde af te schuiven of daar waar water in ernstige mate door de kade sijpelde, zijn met zandzakken versterkt.

Op de kantoren van Delfland hebben circa 220 personen in ploegendiensten continu gewerkt om de ontstane problemen en de gevolgen daarvan op te lossen. 🏠

Foto's: Frits de Haan Hoogheemraadschap van Delfland.

